Najczęściej zadawane pytania dotyczące regulacji AI

REVERA
25+ years of legal experience

1. Czy treści stworzone przez sztuczną inteligencję (AI) są chronione prawem autorskim?

Prawo autorskie do dzieła (takiego jak kreatywne prace, projekty, kod źródłowy lub wideo) powstaje, gdy istnieje wkład twórczy człowieka. Jeśli nie ma takiego wkładu – na przykład jeśli AI wygeneruje dzieło na podstawie jednolinijkowego polecenia – dzieło to nie jest chronione prawem autorskim.

Jeśli dzieło zostało stworzone przy użyciu AI, ochrona prawem autorskim jest możliwa, jeśli autor włożył istotny wysiłek w jego stworzenie, na przykład w następujących przypadkach:

- Autor dostarczył oryginalne dane wejściowe, na przykład ręcznie przygotowany projekt, który AI poprawiło.
- Autor stworzył dzieło za pomocą AI po długiej serii poleceń.
- Autor stworzył dzieło za pomocą AI i znacznie je poprawił ręcznie.
- Autor stworzył kilka dzieł za pomocą AI i połączył je w jedno większe dzieło, takie jak klip wideo lub film stworzony z mniejszych segmentów wygenerowanych przez AI.

Dla ostatniego przykładu można przywołać precedens w stanowisku amerykańskiego Copyright Office, które jest dobrze znane w sprawie komiksów Christiny Kashanowej, które – według Copyright Office – nie mają wystarczającego charakteru twórczego, ponieważ zostały wygenerowane przy pomocy AI. Niemniej jednak obiekt jest chroniony jako zbiór, ponieważ został stworzony przez twórczy wysiłek pani Kashanowej: wybór i układ obrazów oraz towarzyszący tekst.

Inny przykład częściowej ochrony:

The AI system produced this output:

Prompt	***Input***	***Output***
«a young cyborg woman (((roses))) flowers coming out of her head, photorealism, cinematic lightning, hyper realism 8k, hyper detailed.»		

Copyright Office pozwoliło na rejestrację z adnotacją „Rejestracja ograniczona do niezmienionej twórczości wizualnej człowieka []", co oznacza, że chodzi o rysunek i tekst, ale nie o ostateczny wynik 3D.

Podejścia do ochrony treści AI różnią się w zależności od jurysdykcji i rozwijają się szybko, dlatego ważne jest, aby regularnie monitorować stanowiska prawne w kluczowych rynkach i dokumentować cały proces tworzenia, od początkowych poleceń po ostateczne poprawki. Zaleca się wdrożenie polityki AI dla zespołu i kontrahentów, która określi zasady korzystania z AI i wymagania dotyczące dokumentacji — to będzie podstawą ochrony twoich praw autorskich. Jednak w innych krajach, w tym w krajach UE, podejście do tego zagadnienia może być inne i zmienia się dynamicznie, dlatego radzimy być na bieżąco i okresowo sprawdzać, czy twoje prace są chronione.

2. Kto posiada prawa autorskie do treści stworzonych przez AI?

Jeśli treść AI jest chroniona prawem autorskim, zgodnie z opisanym w pytaniu 1, to w większości jurysdykcji autorem jest osoba, której twórczy wysiłek doprowadził do powstania tej treści. Społeczeństwo nie doszło jeszcze do koncepcji współautorstwa z AI.

W związku z tym prawa do wyników mogą należeć do twórców systemów AI lub ich użytkowników. Dzisiaj kwestia ta jest rozstrzygana głównie za pomocą umów użytkowników.

Właściciel platformy GenAI zazwyczaj nie jest uznawany za właściciela praw do treści stworzonej za pomocą jego platformy, a relacje z użytkownikami regulowane są w warunkach użytkowania. W większości produktów AI, takich jak ChatGPT, Midjourney itp., prawa do wyników przypisane są użytkownikom.

3. Czy można trenować model AI na chronionych materiałach?

W niektórych krajach istnieją wyjątki, które pozwalają na trenowanie AI na ogólnodostępnym kontencie, jeśli nie ma bezpośredniego zakazu ze strony właściciela danych. Na przykład w UE obowiązuje wyjątek Text & Data Mining, z którego korzysta większość GenAI. Jednak właściciel informacji może zabronić używania swoich danych, na przykład poprzez umieszczenie pliku robots.txt na swojej stronie, co automatycznie uniemożliwi analizowanie danych przez AI.

Sytuacja nie ma jednak jednoznacznej odpowiedzi, szczególnie jeśli chodzi o granice działania tego wyjątku i w jakich przypadkach pozwala on na wykorzystanie danych. Ponadto większość dużych portali określiła w swoich politykach zakaz wykorzystywania ich danych do treningu AI.

Wraz z rosnącą liczbą spraw, takich jak OpenAI v. The New York Times i UMG Recordings v. Suno, w przypadku integracji dzieł w oryginalne projekty (np. przygotowywanie projektów stron internetowych lub postaci do gier), zalecamy uzyskanie licencji.

4. Czy legalne jest używanie danych osobowych pracowników i kandydatów na stanowiska przy użyciu AI?

Nie ma bezpośredniego zakazu, ale obowiązują surowe ograniczenia wynikające z GDPR oraz rosnące ryzyko prawne. Korzystanie z AI w HR nie jest zabronione, ale musisz przestrzegać wszystkich wymogów GDPR dotyczących przetwarzania danych osobowych. Oznacza to:

- Obowiązkowe poinformowanie kandydatów i pracowników, że ich dane są przetwarzane przez systemy AI,
- Usuwanie danych po zakończeniu procesu rekrutacyjnego,
- Ścisły zakaz wykorzystywania specjalnych kategorii danych (np. rasa, religia, poglądy polityczne) bez wyraźnej zgody.

Korzystanie z narzędzi AI do skanowania kandydatów budzi wątpliwości; w sprawie *Mobley v. Workday* powództwa twierdzą, że algorytmy dyskryminują kandydatów powyżej 40. roku życia. Wyrok w tej sprawie będzie ważnym precedensem dla całej branży.

W kontekście narzędzi do skanowania pamiętaj o zakazie podejmowania decyzji w sposób zautomatyzowany. GDPR zabrania podejmowania decyzji o zatrudnieniu, zwolnieniu czy awansie wyłącznie na podstawie przetwarzania zautomatyzowanego.

Oznacza to, że nie możesz po prostu ustawić agenta AI i przerzucić odpowiedzialności na niego — każda decyzja musi być weryfikowana przez człowieka.

Wprowadzając AI do HR, przeprowadź DPIA (Ocena Wpływu na Ochronę Danych). Jest to obowiązkowe wymaganie dla systemów wysokiego ryzyka. DPIA pomoże zidentyfikować i zminimalizować ryzyko dyskryminacji, a także będzie twoją ochroną w przypadku kontroli regulacyjnych.

5. Kto ponosi odpowiedzialność za błędy AI?

Zasadniczo odpowiedzialność za błędy związane z używaniem AI ponosi osoba lub organizacja świadcząca końcową usługę wykorzystującą AI. Na przykład, jeśli system IT firmy X generuje prognozy na podstawie odcisku palca i jest zintegrowany z API AI (takim jak ChatGPT), to firma X ponosi odpowiedzialność za dokładność i wyniki tego systemu wobec użytkownika, a nie OpenAI.

Jednakże zgodnie z EU AI Act, dostawcy systemów AI (w tym systemów wysokiego ryzyka) mogą ponosić odpowiedzialność za niewłaściwe spełnianie wymagań dotyczących jakości systemu AI.

6. Jakie są wymagania prawne dotyczące używania AI w tworzeniu gier?

Używanie AI w grach reguluje ogólne przepisy prawne, ale z ważnymi cechami specyficznymi dla branży.

AI generowane w grach podlega standardowym wymaganiom prawa autorskiego, ochrony danych osobowych i odpowiedzialności za treści. Platformy ustalają własne zasady dla treści AI. Steam wymaga od twórców gier zapewnienia legalności treści generowanych przez AI, ich zgodności z materiałami marketingowymi oraz wdrożenia mechanizmów zapobiegających tworzeniu nielegalnych treści w czasie rzeczywistym. W grach typu Adult Only całkowicie zabroniona jest generacja tre-

ści AI w czasie rzeczywistym. Epic Games, PlayStation i Xbox również opracowały swoje polityki, które należy szczegółowo przeanalizować na każdej z tych platform.

Zalecenia praktyczne:

- Oznaczaj treści generowane przez AI i dokumentuj procesy,
- Zawsze wskazuj w opisie gry użycie AI do generowania treści,
- Prowadź dokumentację źródeł danych szkoleniowych,
- Wdróż systemy moderacji treści generowanych w czasie rzeczywistym.

Zwróć szczególną uwagę na ochronę danych nieletnich graczy, ponieważ jest to obszar podwyższonej uwagi regulacyjnej.

7. Jakie ryzyko wiąże się z używaniem treści generowanych przez AI?

Ryzyko naruszenia własności intelektualnej. Główne zagrożenie to pozwy właścicieli praw autorskich za używanie ich materiałów w zestawach danych szkoleniowych bez zgody. Świeży przykład: wyrok sądu w sprawie *Thomson Reuters v. ROSS Intelligence (2025)* uznał, że szkolenie AI na materiałach chronionych prawem autorskim może stanowić bezpośrednie naruszenie. Dodatkowe ryzyko to brak praw autorskich do treści stworzonych przez AI, co czyni twoje opracowania podatnymi na kopiowanie przez konkurencję.

Ryzyko jakości usług i awarie operacyjne. Systemy AI mogą generować nieprecyzyjne wyniki, halucynacje lub dyskryminacyjne decyzje, co prowadzi do niezadowolenia klientów i strat reputacyjnych. Jest to szczególnie krytyczne w przypadku botów do obsługi klienta, aplikacji medycznych i usług finansowych. Awaria systemu AI może sparaliżować procesy biznesowe, jeśli nie ma scenariuszy awaryjnych.

Ryzyko GDPR i wycieki danych. Używanie AI często wiąże się z przetwarzaniem dużych ilości danych osobowych bez wyraźnej podstawy prawnej — jest to bezpośrednie naruszenie GDPR z karami sięgającymi 20 mln euro. Systemy AI tworzą także nowe wektory ataków: ataki typu model inversion mogą wydobywać dane treningowe, a prompt injection – uzyskać dostęp do wewnętrznych informacji firmy.

Ryzyko regulacyjne nowej generacji. EU AI Act wprowadza kary do 35 mln euro za naruszenie wymagań dotyczących systemów AI wysokiego ryzyka. W USA rośnie liczba regulacji branżowych na poziomie stanowym. Firmy ryzykują, że ich systemy AI nagle będą podlegały nowym wymaganiom, które niemożliwe do spełnienia bez radykalnej przebudowy architektury.

8. Czy można używać agentów AI do sprzedaży i komunikacji z klientami?

Technicznie tak, ale z obowiązkowym ujawnieniem użycia AI.

W większości jurysdykcji nie ma bezpośredniego zakazu używania agentów AI w sprzedaży, ale istnieje wymóg uczciwości w relacjach handlowych. Klienci muszą rozumieć, że rozmawiają z AI, a nie z człowiekiem. EU AI Act wymaga wyraźnego oznaczenia treści AI, a przepisy ochrony praw konsumentów wielu krajów zabraniają wprowadzających w błąd praktyk handlowych.

Przetwarzanie danych osobowych wymaga szczególnej uwagi. Agent AI będzie przetwarzać dane osobowe klientów (imię, kontakt, preferencje), co automatycznie czyni cię podmiotem GDPR. Musisz zaktualizować politykę prywatności, uwzględniając użycie AI do przetwarzania danych, zapewnić możliwość usunięcia danych na własne żądanie klienta i ograniczyć dostęp AI do niezbędnych informacji. Szczególnie ważne jest, aby nie trenować AI na poufnych danych klientów bez ich zgody.

Określ jasne granice uprawnień i kontrolę jakości. Zdecyduj, jakie decyzje AI może podejmować samodzielnie (np. umawianie spotkań), a które wymagają udziału człowieka (np. podpisywanie umów, udzielanie rabatów). Wprowadź system monitorowania interakcji AI oraz procedury eskalacji w przypadku skomplikowanych sytuacji.

Pamiętaj: odpowiedzialność prawna za działania agenta AI spoczywa na twojej firmie, dlatego wszelkie obietnice lub umowy zawarte przez AI mogą stać się prawnie wiążące.

9. Jak zabezpieczyć się prawnie, jeśli chcę stworzyć model AI (agenta, asystenta), wytrenować go i wprowadzić na rynek jako samodzielny produkt lub część produktu IT?

Całkowite wyeliminowanie ryzyk związanych z używaniem systemu AI w ten sposób jest trudne. Z uwagi na opisane wyżej ryzyka i nasze doświadczenie, zalecamy przynajmniej stosowanie się do następujących zasad:

- Zawarcie umów z pracownikami i kontrahentami, w których zostaną opisane zasady korzystania z systemów AI oraz pracy z bazami open-source (ograniczenia dotyczące licencji copyleft, obowiązkowa sprawozdawczość itp.),
- Opracowanie wewnętrznych polityk dotyczących pracy z AI i bazami open-source,
- Opracowanie i opublikowanie EULA (umowy licencyjnej użytkownika) oraz rozdzielenie ryzyk z użytkownikami w zależności od jurysdykcji działalności,
- Zatrudnienie DPO (Inspektora Ochrony Danych) do audytu przestrzegania norm dotyczących danych osobowych,
- Przeprowadzanie audytów prawnych w celu weryfikacji „czystości" praw do produktów IT oraz zgodności z wymaganiami regulacyjnymi w zakresie AI.

I pamiętaj, AI to nie tylko potężne narzędzie do rozwoju biznesu, ale także poważne wyzwanie prawne dla tych, którzy budują biznes w sposób przejrzysty i na długoterminową perspektywę.

Po więcej informacji na temat uruchamiania startupów opartych na AI, przeczytaj nasz specjalistyczny przewodnik.

Jeśli masz inne pytania dotyczące AI, zespół REVERA jest gotowy, by ci pomóc!